

MININT MEDICINOS DAKTARO BRONIAUS ROŽINSKO JUBILIEJŲ

2007 m. balandžio 26 d. VšĮ Vilniaus miesto universitetinės ligoninės Radiologijos diagnostikos skyriaus vedėjui sukako 70 metų. Prieš 40 metų susižavėjęs radioaktyviųjų izotopų (radionuklidų) taikymu medicinos diagnostikai, jis iki šiol dirba šioje srityje nuolat tobulindamas savo žinias, diegia naujus tyrimo metodus, perduoda patyrimą jauniems kolegoms, studentams.

Bronius augo karo metais gausioje geležinkelio tarnautojo šeimoje. Tėvai vertėsi sunkiai, bet mama ir tetos jau nuo mažens matė jame geros širdies vaiką.

Pradinę ir vidurinę mokyklą jubilias lankė Šeduvoje. Vasarą dviračiais, žiemą pėsčiomis arba slidėmis apie 3 kilometrus skubėdavo su broliais į pamokas. „Stotiečių“ mokinukų buvo daugiau, todėl grįždavo iš mokyklos smagiai, pokštaudami ar su dainomis; Bronius dalyvavo mokyklos chore.

Namuose tėvas nelepio, versdavo dirbti įvairius darbus, tekdavo iškrauti vagonus, todėl pamokas reikėjo ruošti vakarais. Didelių šalčių metu nakvodavo Šeduvoje. Tame pačiame name gyveno ir priimdavo pacientus vietinių gyventojų garbinamas daktaras. Bronius nuslinkdavo į jo kabinetą ir sklaidydavo medicinos knygas, apžiūrindavo medicininius instrumentus ir svajojo tapti mediku. Jis 1953 metais įstojo į Kauno medicinos mokyklą, kurią 1956 m. baigė su pagyrimu ir tais pačiais metais be stojamųjų egzaminų buvo priimtas į Kauno medicinos institutą. Mokydamasis medicinos mokykloje, Bronius dalyvavo šokių būrelyje, grojo medicinos darbuotojų liaudies dainų ir šokių ansamblyje, vėliau su Č. Norvaiša „suko“ trumpametražius filmukus iš medikų gyvenimo. Su ansambliu koncertavo daugelyje Respublikos ir Sovietų Sąjungos miestuose. Studijos jam buvo lengvos, nes gavo gerus pamatus medicinos mokykloje, mokėsi gerai, buvo grupės seniūnas. Mėgo buriuoti, šokti, organizuodavo ir „vesdavo“ šokių vakarus, aktyviai dalyvavo studentų mokslinėse draugijose, o paskutiniaisiais studijų metais dirbo ir KMI mokslinėje laboratorijoje. Atostogų metu padėdavo tėvams, tetoms, broliams, kurie jį materialiai rėmė studijų metais.

1962 m. jubilias baigė studijas. Instituto dėstytojai siūlė tęsti mokslinį darbą ir stoti į aspirantūrą, bet vėl stipendija, bendrabutis. Jis norėjo dirbti praktinį gydytojo darbą, turėti būstą, atlyginimą, kad galėtų geriau apsirengti ir pavalgyti. Gydytojas Bronius mėgo keliones, užsiiminėjo fotografija ir filmavimu. Instituto rektorius akademikas Z. Januškevičius, skirstant jaunos specialistus, pasiūlė jam dirbti gydytoju Klaipėdos žvejybinuose laivuose bazėse. Deja, toliau dviejų mylių nuo kranto nuplaukti neteko. Nepatiko „organams“ užsienyje gyvenantys tėvo giminės. Klaipėdoje įgijo gerą praktiką Jūrininkų ligoninės Nervų ligų skyriuje (sėkmingai atlikdavo stuburo punkcijas), tikrino jūreivių sveikatą, konsultavo per radiją sudėtingus

atvejus jūroje, dirbo Klaipėdos greitosios medicinos pagalbos stotyje. Viltis išplaukti į tolimus kraštus blėso. Todėl atsiėmė dokumentus iš žvejybos laivyno, nes norėjo dirbti gydytojo darbą rajone. Vyresniųjų kolegų patarimas 1963 02 12 įsidarbino Tyrulių apylinkės ligoninės vyr. gydytoju.

Tyruliuose darbui teko atiduoti visas žinias ir fizines jėgas. Čia buvo pastatyta tipinė apylinkės ligoninė su 10 akušerinių lovų ir ambulatorija. Buvo rentgeno aparatas. Teko atlikti administratoriaus, terapeuto, chirurgo, pediatro, akušerio, ginekologo, sanitarinio gydytojo ir kt. specialistų darbą. Reikėjo po apylinkę važinėti arkluku pagal iškvietimus, „šviesti“ ligonius, skaityti paskaitas, buvo išrinktas deputatu. Jis labai norėjo specializuotis, gilinti žinias vienoje iš medicinos šakų. Pamainos nebuvo, apie atleidimą iš darbo arba pervedimą kitur nebuvo kalbos. Tada jubilias 1966 12 02 įsidarbino į nepavaldžią SAM Kurortų valdymo tarybą ir apsigyveno Birštone. Teko tobulintis 4 mėn. Maskvoje Kurortologijos institute radono taikymo gydymui klausimais. Nuo to laiko pamėgo branduolinę mediciną. Vadovaujant dr. V. Meškai, jubilias pradėjo mokslinius tyrimus. Birštone bazė moksliniam darbui buvo silpna. Tęsti mokslinį darbą buvo pakviestas į Vilnių Respublikinį SES Radiologijos skyrių. Radiologijos žinias gilino Maskvos gydytojų tobulinimosi institute. Katedros vedėjas jam pasiūlė pateikti dokumentus, referatą ir stoti į aspirantūrą Maskvoje. Konkursas buvo didžiulis ir jo kandidatūra netiko, nes neregistruotas Maskvoje.

Gydytojas Bronius Rožinskas 1968 m. išlaikė egzaminus į stacionarinę aspirantūrą Lietuvos Mokslų akademijoje. Per trumpą laiką jis gavo lėšų, suorganizavo fizikinę aparatūrą, radiofarmpreparatus ir instrumentus Radioizotopų laboratorijai MA Fizikos instituto bazėje. Perskaičiusį daugybę straipsnių, aspirantą B. Rožinską sudomino rezorbcijos žarnyne klausimas panaudojant žymėtuosius riebalus (^{131}J) ir vitaminą B_{12} (^{60}Co). Jo moksliniai vadovai – prof. med. dr. S. Biziulevičius ir Medicininės radiologijos instituto vyr. mokslinis bendradarbis, daktaras A. Išmuchačemetovas skatino šios temos plėtojimą. Darbas buvo įdomus, teko dirbti Vilniuje ir Medicininės radiologijos instituto bazėse Obninske ir Maskvoje. 1974 m. jis parašė kandidatinių disertacijų darbą tema „Radioizotopinis rezorbcijos tyrimas žarnyne įvairių susirgimų atvejais“. Ginant disertaciją Maskvoje, jo mokslinis darbas buvo gerai įvertintas, pasisakiusieji palinkėjo šį metodą įgyvendinti Lietuvos klinikose. Darbo Lietuvos klinikose nebuvo.

Tuo metu Lietuvoje gamyklos „Fermentas“ bazėje kūrėsi naujas Taikomosios enzimologijos institutas. 1975 04 25 Arvydas Janulaitis jubiliatui pasiūlė vyr. mokslinio bendradarbio vietą genų inžinerijos laboratorijoje. Vėl teko padėti kurti naują laboratoriją, gaminti ir tirti DNR „karpančius“ fermentus – restriktazes. Fermentų aktyvumui matuoti naudojo tricio (^3H) ir anglies (^{14}C) izotopus. Deja, nutraukus temą, 1977 01 06 dėl etatų mažinimo jis neteko darbo.

Vyr. gydytojas R. Rimkevičius 1977 01 20 pasiūlė jubiliatui skyriaus vedėjo vietą jo vadovaujamoje Vilniaus m. II ligoninėje. Teko dr. Broniui Rožinskiui padėti suremontuoti III terapijos, būsimąjį Endokrinologijos skyrių, susirinkti personalą, tobulintis pačiam. Nuo 1978 m. rugsėjo iki 1980 m. liepos jubilias išklaušė Vilniaus zonos Medicinos mokslų progreso universiteto terapijos ciklo paskaitų kursą, tobulinosi GTF terapijos cikle. Jam buvo suteikta I terapeuto kvalifikacinė kategorija. 1980 m. 2 mėnesius jis tobulinosi endokrinologijos srityje Leningrado gydytojų tobulinimosi institute.

1982 m., atsiradus vakuojančiai vietai Vilniaus klinikinėje ligoninėje, vyriausiais gydytojais, atėjęs iš II m. ligoninės, pakvietė dr. B. Rožinską Radiologijos skyriaus vedėjo ir gydytojo radiologo pareigoms. Iki tol šiam skyriui (1967 – 1982) vadovavo šviesios atminties radioizotopinės diagnostikos pradininkas gyd. V. Paškevičius. Todėl dr. B. Rožinskas 4 mėnesius tobulinosi radiologijos srityje Maskvos gydytojų tobulinimosi institute.

Grįžus iš kursų skyriuje „užvirė“ darbas: inkstų, kepenų, skydliaukės funkcijos tyrimus dr. B. Rožinskas atlikdavo visoms Vilniaus miesto gydymo įstaigoms. Daugiausia (apie 80 proc.) ligonių buvo atlikti dinaminiai inkstų tyrimai. Be diagnostinių tyrimų, specialiose palatose buvo gydomi pacientai ^{131}J ir ^{32}P izotopais. Įkūrus naują Onkologijos centrą, 1982 m. Vilniaus m. klinikinėje ligoninėje buvo panaikintos gydymui skirtos lovos. 1983 m. skyrius atsinaujino: buvo nupirktą naują aparatūrą, išsiplėtė tyrimų diapazonas, pagerėjo tyrimų kokybė ir informatyvumas.

Be kasdienio darbo, vyko ir mokslo tiriamasis darbas: tobulinami diagnostikos metodai, apbruojamos ir diegiamos į praktiką naujos metodikos. Intensyviai bendradarbiaudamas su Medicinos fakulteto profesoriais (V. Lapinsku, A. Bartusevičiene, K. Ambrozaičiu, A. Pronskumi, E. Barkausku, M. Krikštopaičiu, doc. K. R. Dobrovolskiu, med. kand. S. Mičelyte ir G. Žvinkliene bei kt.), jubilias ruošė pranešimus ir straipsnius mokslo leidiniams, dalyvavo respublikos ir tarptautinėse konferencijose, radiologų kongresuose, draugijos posėdžiuose. Radiologijos skyrius tapo studentų, rezidentų, gydytojų kursantų mokymo baze. Paskaitas skaitė prof. V. Lapinskas. Dr. B. Rožinskas vesdavo praktinius užsiėmimus gydytojams, rezidentams, kursantams ir pagalbiniam medicinos personalui. Vadovaujant dr. B. Rožinskiui, šis skyrius tapo Medicinos fakulteto radiologijos specialybės rengimo baze. Šiame skyriuje mokėsi daugiau nei 4 000 VU Medicinos fakulteto studentų ir tobulinosi per 600 gydytojų radiologų.

Taikydami branduolinės medicinos metodiką klinikos gydytojai, Medicinos fakulteto katedrų bendradarbiai panaudojo radionuklidinių tyrimų duomenis mokslo darbams, paruošė mokslinius pranešimus ir apgynė disertacijas (E. Gaidamonis, V. Asejevas, G. Oleka, V. Budrys, P. Sladkevičius, E. Poškus ir kt.).

1986 m. jubiliasas su prof. E. Barkausko aspirante pradėjo dinaminis smegenų kraujotakos tyrimus. 1987 m. su chirurgu dr. E. Poškumi jis tyrė dinaminės scintigrafijos metodu skrandžio motorinę ir evakuacinę funkcijas prieš ir po skrandžio rezekcijų, o su dr. G. Oleka ir V. Asejevu – kepenų ir blužnies funkcijas. Su endokrinologais jis tyrė regioninę kraujotaką ir skydliaukės susirgimus.

B. Rožinskas 1995 m. gegužės 20-23 d. tobulino kvalifikaciją ir laikė egzaminus Europos branduolinės medicinos mokykloje Varšuvoje. Paskaitas skaitė žymiausi Europos branduolinės medicinos specialistai. 2000 m. jubiliasas buvo komandiruotas į Berlyną susipažinti su Virchovo ligininės, SIEMENS ir SCHERING firmų, medikų darbu. Radiologinė įranga, darbo sąlygos jam paliko labai gerą įspūdį.

Jubiliasas aktyviai dalyvauja vykdam tarptautines TATENA programas (RER/6.007 „Branduolinės medicinos modernizavimas“. Čia buvo aptartos skaitmeninio vaizdo gavimo, archyvavimo ir perdavimo ryšių kanalais galimybės.

Dr. B. Rožinsko iniciatyva renovuota, pervesta į skaitmeninį lygį pasenusi radiologinė aparatūra, kuri pritaikyta gautiems tyrimo duomenims archyvuoti, perteikti el. paštu kitoms gydymo įstaigoms, mokymo procesui. Už atliktus darbus jam pareikštos ligininės administracijos padėkos, duotos piniginės premijos. Dėkingi už tyrimus pacientai (išreiškė padėkas raštu), urologai, nefrologai, endokrinologai ir kiti kolegos iš kitų gydymo įstaigų.

Jubiliasas aktyviai bendradarbiauja su firma NYCOMED-AMERSHAM ir su Lenkijos firma POLATOM, kurios nuo 1989 metų tiekia radiofarmpreparatus; jis dalyvavo Lenkijos, Pabaltijo valstybių branduolinės medicinos asociacijos kongresuose ir seminaruose, skaitė pranešimus, dalinosi darbo patirtimi. Šios firmos neatlygintinai davė darbo apsaugos priemones.

Be to, dr. B. Rožinskas glaudžius darbo ryšius palaiko su SAM Radiacinės saugos centru, aktyviai padeda ruošiant radiacinės saugos normas ir dalyvauja seminaruose. Jų duomenimis, pacientų apšvitės dozės, atliekant branduolinės medicinos diagnostinius tyrimus, neviršija TATENA ir Europos komisijos rekomenduojamų dozių. Dr. B. Rožinsko skyriuje periodiškai atliekamas darbo vietų taršos tikrinimas, tvarkingai tvarkoma dokumentacija. Per visą vadovavimo laikotarpį personalo apšvitės dozės neviršijo leistinų, nebuvo skyriuje avarinių situacijų, atsargiai saugomi, naudojami atviri radionuklidai, radiofarmpreparatai.

Jubiliasas spaudoje paskelbė per 50 mokslinių straipsnių, kuriuose nagrinėjo įvairius medicininės radiologijos klausimus, skaitė pranešimus Lietuvos radiologų renginiuose, branduolinės medicinos ir radiacinės saugos klausimais.

Dr. Broniui Rožinskui 2006 m. suteiktas Lietuvos radiologų asociacijos Garbės nario vardas. Jis ne kartą apdovanotas Garbės raštais ir piniginėmis premijomis.

Dr. B. Rožinskas vedęs, žmona Genovaitė dirba Visuomenės sveikatos centre dezinfektologe. Duktė Jūratė studijavo dailę, dirba reklamos firmoje dizainere. Laisvalaikį jubiliasas praleidžia prie kompiuterių darbe ir namuose, su šeima dirba sode. Internetu gautomis naujovėmis jis dalinasi su kolegomis, informuoja juos.

Kaip matyti, med. dr. Broniaus Rožinsko medicininio ir mokslinio darbo kelias buvo vingiuotas, nelengvas, sudėtingas. Tačiau jis sugebėjo kiekvienu atveju nepalūžti, ieškoti naujų kelių į numatytą tikslą. Gabų organizatorių, veržlų mokslinį darbuotoją, gero būdo žmogų, nuolat teikiantį kitiems gerumą, nepalaužė atsiradę sunkumai. Jis nugalėjo ir šiandien, minėdami jo 70-metį, matome jį žvalų, darbingą ir kūrybingą, nuolatos tiesiantį pagalbos ranką visiems, kuriems jos reikia.

Nuoširdžiai sveikinu ir linkiu negęstančios jo užmojų ugnelės.

Vilniaus m. radiologų draugijos
atsakingoji sekretorė

Habil. med. dr. profesorė
Aldona Bartusevičienė